

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINSKI SUD U TEŠNJU

Broj: 39 O P 067133 22 P
Tešanj, 27.02.2024.godine

Općinski sud u Tešnju, sudac Željko Mandić u pravnoj stvari tužiteljice M. rođene R. M. kći J., ul. 8.o. T. općina T., zastupane po punomoćnik Marjanović Franji odvjetniku iz Žepča, protiv tuženika: M. H. sin M. iz L. općina T. zastupanog po punomoćniku Sprečo Damiru odvjetniku iz Doboja, radi neosnovanog obogaćenja, vrijednost spora 70.000,00 KM, nakon zaključenja usmene glavne i javne rasprave održane dana 14.12.2023 godine u prisutnosti tužiteljice i njenog punomoćnika i punomoćnika tuženika, donio je dana 27.02.2024.godine

P R E S U D U

Odbijaju se tužbeni zahtjev tužiteljice koji glase:

„Obavezuje se tuženi M. H., sin M. da isplati tužiteljici M. rođ R. M., kći J. na ime naknade za neosnovano obogaćenje iznos od 91.788,03 KM uz zakonsku zateznu kamatu na taj iznos počev od dana podnošenja tužbe pa do isplate, te da naknadi tužiteljici troškove parničnog postupka u iznosu od 12.561,40 KM , sve u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja“, **kao neosnovani.**

Nalaže se tužiteljici da tuženiku na ime troškova parničnog postupka isplati iznos od 9.462,00 KM u roku od 30 dana.

O b r a z l o Ź e n j e

Tužiteljica u tužbi podnesenoj dana 24.05.2022 godine nakon pozivanja na odredbe o nadležnosti suda navodi da je sa sinom tuženika M. E. bila u bračnoj zajednici počev od 23.01.2000. godine pa do 18.09.2020. godine od kada više ne žive zajedno.

Nadalje navodi da je su vrijeme trajanja bračne zajednice tužiteljica i sin tuženika M. E. bili u radnom odnosu i unazad 13 godina su isključivo od svojih sredstava započeli praviti kuću, koju su u roku od godine dana izgradili na garaži tuženog, koju su proširili i podigli dva sprata porodične kuće izgrađene na parceli označenoj sa k.č.br. 1/2 "Luka" kuća i zgrada, dvorište i njiva u površini od 821 m², koja je upisana u Pl. br. 437 k.o. L. na imenu tuženika sa dijelom 1/1 u kojoj ne stanuje tuženik jer ima drugu kuću.

Tužiteljica tvrdi da su u izgradnju predmetne kuće tuženika uložena sredstva koja su stečena zajedničkim radom tužiteljice i sina tuženika, tako da predmetna kuća sada vrijedi 150.000,00 KM i napominje da se tuženik suglasio sa izgradnjom predmetne kuće, ali da nije dozvolio da se ista u zemljišnim knjigama upiše na ime tužiteljice i sina tuženika.

Tužiteljica navodi da je periodu od 2009. godine do 2010. godine uložila u izgradnju predmetne kuće tuženika ukupan iznos od 70.000,00 KM, za koliko je tužiteljica povećala vrijednost kuće tuženika što znači da tuženik po osnovu neosnovanog obogaćenja tužiteljici treba isplatiti naknadu u iznosu od 70.000,00 KM.

Tužiteljica zaključno navodi da tuženik odbija dobrovoljno isplati tužiteljici traženu naknadu po osnovu neosnovanog obogaćenja te predlaže da ga na plaćanje obveže sud.

Tužiteljica činjenične navode tužbe dopunila podneskom od 06.09.2022.godine navodeći gabarite spornog objekta; dva kata i potkrovlje, dimenzija 12x10,05 m, da je kuća u cijelosti opremljena namještajem i uređajima, da je izgrađena i garaža, da je izvođač radova bilo poduzeće P. d.o.o. L. čiji je direktor bio B. F., da je glavni majstor bio K. N. iz L., podnesak sadrži prijedloge dokaza i navod da je tužiteljica za izgradnju krova uložila porodijsku naknadu u ukupnom iznosu od 5.800,00 KM, s time što je konačno opredijelila tužbeni zahtjev na iznos od 91.788,03 KM izjavom punomoćnika na raspravni zapisnik od 14.12.2023 godine.

Tuženik u odgovoru na tužbu zaprimljenom u sud 07.07.2022 u cijelosti osporava sve navode u tužbi i postavljeni tužbeni zahtjev iz slijedećih razloga.

Prije svega, netačni su navodi tužbe kako su tužiteljica i sin tuženika M. E. za vrijeme trajanja bračne zajednice od svojih sredstava izgradili kuću na garaži tuženika već tuženik tvrdi da predmetna kuća koja se nalazi na parceli označenoj sa k.. broj 1/2 zvana „Luka“ u naravi kuća i zgrada, dvorište i njiva površine 81m², upisana u PL broj 437 k.o. L., u vlasništvu tuženika izgradio je svojim sredstvima isključivo tuženik i to sredstvima osobne uštede te sredstvima koje dobio prodajom dionica ENKER d.d. Tešanj.

Tuženik navodi da je tužiteljica za vrijeme koje je u tužbi navela kao period dogradnje kuće, ostvarivala jako mala osobna primanja i po tom osnovu nije bila u materijalnoj mogućnosti da niti djelomično uložiti sredstva u kuću tuženika, a naročito ne u iznosu i vrijednosti prema navodima tužbe.

Pored toga tuženik je duži niz godina dozvoljavao tuženoj da stanuje u njegovoj kući, a da pri tome za to nikada nije tražio naknadu.

Tuženik smatra da u konkretnom slučaju nema neosnovanog obogaćenja tuženika već naprotiv, da tuženik ima pravo na naknadu izgubljene dobiti odnosno naplate iznosa od tužiteljice i njenog bivšeg supruga po osnovu neosnovanog obogaćenja za period tijekom kojega su besplatno stanovali u njegovoj kući, što će tražiti u posebnoj parnici.

Tuženik smatra da bi tužiteljica eventualno uspjela sa tužbom u ovom postupku, neophodno je da pored ostalog dokaže i činjenicu vlasništva tuženika na predmetnoj kući, a što tuženiku sa druge strane daje pravo da potražuje neosnovano obogaćenje za period dok je tužiteljica besplatno živjela u kući tuženika.

Tuženik zaključno pozivajući se na Zakon o stvarnim pravima FBiH i Zakona o obligacionim odnosima, smatra da je tužbeni zahtjev u ovoj pravnoj stvari neosnovan i predlaže sudu da nakon provedenog postupka i izvedenih dokaza odbije tužbeni zahtjev i tužiteljicu obveže na plaćanje troškova postupka tuženika.

U postupku koji je prethodio donošenju odluke sud je održao pripremno ročište u dane 26.09.2022., te nastavke 03.11.2022 godine, 08.12.2022 godine 03.02.2023 godine, 06.03.2023. godine i 25.04.2023.godine, uviđaj obavljen 17.05.2023.godine i glavna rasprava održana na ročištima od 27.11.2023 i 14.12.2023 godine.

Na glavnoj raspravi provedeni su dokazi saslušanjem tužiteljice i tuženika u svojstvu parničnih stranaka, vještačenje po vještaku ekonomske struke Hadžiedhemović Mirsadu iz Tešnja, vještaku geodetske struke Durmišević Feridu iz Gradačca, vještaku građevinske struke Hrnjadović Jasminu iz Doboja, saslušani su svjedoci K. N., B. F., S. V., M. E., B. E., H. H. i J. Č., te provedeni dokazi razgledanjem

i čitanjem isparava i to: Posjedovni list br. 437 za k.o. L. od 15.02.2022. godine, Potvrda o radnom odnosu M. d.o.o. Tešanj, br: 246/2022 od 04.03.2022. godine, Ponuda Društva za građevinarstvo, promet i usluge „P.“ d.o.o. L. T. od marta 2009. godine, Izjava H. Z. sa datumom ovjere na dan 31.10.2022. godine, Presuda Općinskog suda u Tešnju, broj: 39 0 P 068194 22 P od 04.01.2023. godine, Posjedovni list br. 381 k.o. L., Stručno mišljenje o bračnom posredovanju Centra za socijalni rad Tešanj, br. 09-31.2.84/22 od 08.04.2022. godine, Izvod iz matične knjige vjenčanih za M. E. i M. M. od 20.11.2020. godine, Izvod iz matične knjige rođenih za M. L. od 20.11.2020. godine, Analitička kartica UniCredit banke za period 01.01.2009. do 29.06.2020.godine, Analitička kartica Raiffeisen banke za period 01.01.2018. do 31.12.2018. godine komintenta M. M., Analitička kartica Raiffeisen banke za period 01.01.2015. do 31.12.2015. godine komintenta M. M., Analitička kartica Raiffeisen banke za period 01.01.2017. do 31.12.2017. godine komintenta M. M., Analitička kartica Raiffeisen banke za period 01.01.2019. do 31.12.2019. godine komintenta M. M., Analitička kartica Raiffeisen banke za period 01.01.2016. do 31.12.2016. godine komintenta M. M., Promet Viza kartice VVL M. M. kod Raiffeisen banke za period 01.01.2020. do 07.04.2022. godine, Zahtjev za dostavu informacija vod 13.10.2022. godine upućen JU Centar za socijalni rad Tešanj, Zahtjev za dostavu dokaza od 01.10.2022. godine zajedno sa potvrdom o primitku pošiljke pošte u Žepču od 01.10.202. godine upućen Intesasanpaolo banci, Odgovor na zahtjev Intesasanpaolo banke, br. P-73615-IJB/22 od 09.11.2022. godine, Ugovor o kreditu br. 328180 na iznos od 15.000,00 KM doznačen 19.05.2009. godine na transakcijski račun M. E. br. 68761101 0000328180, Zahtjev za dostavu dokaza od 01.10.2022. godine zajedno sa potvrdom o primitku pošiljke pošte u Žepču od 01.10.2022. godine upućen Unicredit banci, Odgovor na zahtjev Unicredit banke br. 14-5-7807/22 od 03.11.2022. godine, Zahtjev za dostavu dokaza od 06.10.2022. godine zajedno sa potvrdom o primitku pošiljke pošte u Žepču od 06.10.2022. godine upućen Raiffeisen banke, Zahtjev za dostavu dokaza od 06.10.2022. godine zajedno sa potvrdom o primitku pošiljke pošte u Žepču od 06.10.2022. godine upućen JP RAD d.d. Tešanj, Odgovor na zahtjev JP RAD d.d. Tešanj br. OP-01-11-1658-1/22 od 17.10.2022. godine, Zahtjev za dostavu dokaza od 06.10.2022. godine zajedno sa potvrdom o primitku pošiljke pošte u Žepču od 06.10.2022. godine upućen JP Elektroprivreda d.d. Sarajevo, Informacija JP Elektroprivreda d.d. Sarajevo br. OP-03-86-8-1818/22 od 20.10.2022. godine, Ugovor o priključenju na elektro distributivnu mrežu br. 208-2073/09 od 25.08.2009. godine, Zahtjev za dostavu obrazaca GIP-1022 od 24.09.2022. godine upućen Poreznoj ispostavi Tešanj zajedno sa potvrdom o primitku pošiljke pošte u Žepču od 24.09.2022. godine za lice M. E., Zahtjev upućen Raiffeisen banci Poslovnica Tešanj sa kopijom VISA DEBIT kartica trn. računa br. ... i potvrdom o primitku pošiljke pošte u Žepču od 07.12.2022. godine, Zahtjev za dostavu informacija upućen Poreznoj ispostavi Tešanj potvrdom o primitku pošiljke pošte u Žepču od 07.12.2022. godine za tužitelja, Ponovni zahtjev za dostavu informacija upućen MUP ZDK na okolnosti sticanja zajedničke imovine M. E. i tužiteljice (Po prijedlogu tužiteljice primjenom člana 135.ZPP pribavljane isprave – očitovanja): Unicredit banke Mostar broj 14-5-5433/2023 od 22.08.2023.godine, Raiffeisaen Bank Sarajevo broj 1-13-34389/2023 od 23.08.2023.godine, dostavljene isprave korištene prilikom sačinjavanja nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke, akt porezne ispostave Tešanj ranije označen s time što je povučen prijedlog za provođenje dokaza traženih od organa starateljstva kako je naprijed pojašnjeno,(materijalni dokazi tužiteljice objedinjeni na pripremnom ročištu od 03.02.2022.godine), **te materijalni dokazni tuženika:** obrazac godišnje izvješće o ukupno isplaćenim platama i drugim ličnim primanjima za tužiteljicu za period 2009-2020.godina, ponuda P. L. T. od marta 2009.godine, nalog za isplatu Rajfajzen Bank od 21.02.2005.godine, potvrda o prijemu naloga za prodaju vrijednosnih papira broj 0502030151 od 03.02.2005.godine, ugovor o obavljanju brokerskih poslova broj 1117/05 od 03.02.2005.godine, obračun o Raiffeisen brokersku od 07.02.2005.godine,nalog za isplatu Intesa Sanpaolo banka od 19.05.2009.godine na ime M. E.

Provedene dokaze sud je cijenio prema pravilima određenim čl.8.i čl.123 ZPP i kriterijima za raspodjelu tereta tvrdnji i tereta dokaza na stranke postavljenim čl.7.čl.77 i čl.102.ZPP uzimajući u obzir da je predmet spora osnovanost zahtjeva tužiteljice za isplatu naknade protuvrijednosti ulaganja tužiteljice i njenog bivšeg supruga i sina tuženika M. E. u dogradnju i nadziđivanje garaže radi izgradnje stambene zgrade na zemljištu tuženika pozivanjem na odredbe o neosnovanom obogaćenju tuženika

kao vlasnika zemljišta i da uložena sredstva imaju značaj bračne stečevine tužiteljice i bivšeg supruga M. E.

Bitne činjenične tvrdnje tužiteljice na kojim temelji tužbeni zahtjev mogu se u bitnom svesti na slijedeće:

- da je tužiteljica živjela u braku sa sinom tuženika od 23.01.2000 do 18.09.2020 godine ,
- da su u braku stekli dvoje djece i da je brak razveden presudom ovoga suda od 03.01.2023 godine,
- da su tužiteljica i njezin suprug bili zaposleni i da su 2009 godine isključivo od svojih sredstava „u roku od godinu dana na garaži tuženika „ proširili i podigli dva sprata porodične kuće“ i da su u toj kući živjeli sa djecom do faktičkog prestanka bračne zajednice,
- da se tuženik suglasio sa ovim građenjem, ali da nije dopustio da se graditelji upišu kao vlasnici nekretnine-tj.zemljišta i zgrade,
- da je sadašnja tržišna vrijednost stambenog objekta-vrijednost ulaganja (izuzimajući vrijednost garaže inkorporirane unutar objekta) iznosi 183.576,06 KM od kojeg se ½ odnosi na tužiteljicu i iznosi 91.788,03 KM koji iznos tužiteljica i potražuje.

Tužiteljica dakle dokazuje da su ulaganja-dogradnju i nadziđivanje zgrade zajednički vršili ona i njezin suprug M. E. za vrijeme trajanja braka svojim sredstvima, a zahtjev za isplatu vrijednosti ulaganja podnosi od tuženika kao vlasnika zemljišta (bivšeg svekra), pri čemu tužiteljica samo predmnijeva (ne iskazuje niti zahtijeva utvrđenje) da ulaganje (građenje) na tuđem predstavlja bračnu stečevinu i da vrijedi predmnijeva jednake vrijednosti ulaganja supružnika i u odnosu na tuženika kao vlasnika zemljišta (trećeg).

Stav je suda da ulaganje u tuđu imovinu ili građenje na tuđem može imati značaj bračne stečevine, međutim utvrđenje bračne stečevine kao prethodno pitanje mora biti meritorno riješeno u sporu između supružnika jer predmnijeva jednakog stjecanja iz čl.252.st.1.Porodičnog zakona (PZ) ima stvarnopravni, a ne obligacijski značaj, ne djeluje erga omnes i sud ne može pretpostaviti jednakost ulaganja pri ovakvom sastavu stranaka tj.i u odnosu na tuženika.

Tužiteljica je 06.03.2023 godine podnijela zasebnu tužbu protiv tuženika M. H. i M. E.(bivših supruga i svekra radi utvrđenja da je građenjem stekla pravo suvlasništva i suposjeda sa ½ dijela na istoj imovini koji se pred ovim sudom vodi pod brojem 39 0 P 069857 23 i predložila prekid ovoga postupka što je sud odbio na ročištu održanom istog dana, a ranijim razlozima odbijanja prekida dodaje da tužiteljica u toj tužbi nije istakla zahtjev za utvrđenje da ulaganje u imovinu ovdje tuženika predstavlja bračnu stečevinu što je prethodno pitanje u ovom sporu sa stanovišta „jednakosti ulaganja“.

Osim toga tužiteljica je djelomično, uviđajući da su neriješeni odnosi sa bivšim suprugom, na istom ročištu pokušala subjektivnu preinaku tužbe obuhvaćajući i bivšeg muža M. E. koji se usprotivio preinaci i sud je preinaku odbio pozivajući se na odredbe čl.362.st.2.ZPP,ali nije pokušana i objektivna preinaka radi utvrđenja da zajedničko ulaganje-građenje predstavlja bračnu stečevinu.

Iz prednjih razmatranja proizilazi da tužiteljica nije postavila obvezan zahtjev za utvrđenje da ulaganja u imovinu tuženika kao treću osobu predstavljaju bračnu stečevinu tužiteljice i njenog bivšeg supruga pa da bi udjeli ulagača bili jednaki niti je tuženik kao treći legitimiran za takvo utvrđenje kada se radi o obligacijsko pravnom zahtjevu, niti je sud ovlašten da ulaganje u tuđu imovinu riješi kao prethodno pitanje u smislu čl.12.ZPP zbog sastava stranaka u ovom sporu niti je opravdano odrediti prekid postupka u smislu čl.379.st.1.toč.1.ZPP,što ima za posljedicu da tužiteljica dokazuje visinu svojih ulaganja-u kojem smislu je dužna određeno navesti vrstu, količinu i vrijednost vlastitih ulaganja u tuđe prema osnovu na koji se i poziva, a sud nije ovlašten niti pozitivno pravo pretpostavlja da su ulaganja tužiteljice i sina tuženika jednaka koji nije strankom u sporu jednaka.

Prije ocjene dokaza sud daje prethodne napomene o mjerodavnom pravu koje vezuje pravni učinak relevantnih činjenica (dogradnji i nadziđivanju na tuđem) o osnovanosti zahtjeva tužiteljice u situaciji kada nije traženo niti moguće utvrđenje da ulaganje u tuđe nekretnine predstavlja bračnu stečevinu, kada nijedna od stranaka ne tvrdi niti dokazuje da je postojao ugovor o građenju u obvezno propisanoj pisanoj formi (čl.630.st.2.ZOO) niti da je postojao sporazum o stjecanju bračne stečevine u široj porodičnoj zajednici glede građenja i vraćanja uloženog niti pak ortački ugovor između između vlasnika zemljišta i graditelja (i pod pretpostavkom da su supružnici isključivi graditelji) pa da bi bila moguća isplata uloženog kao posljedica razvrgnuću ortakluka.

Materijalno pravo kojim se uređuje režim bračne stečevine sadržano je u Porodičnom zakonu FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 35/05, 41/05) objavljen 20.06.2005.godine, stupio na snagu 28.06.2005.godine, propisan početak primjene istekom šest mjeseci od dana stupanja na snagu tj.primjenjuje se od 28.12.2005.godine, čl.387. ovoga zakona određeno da danom početka primjene ovoga zakona prestaje primjena Porodičnog zakona („Službeni list SR BiH“ broj: 21/79 i 44/89), kao i „Službeni list R BiH“ broj: 6/94 i 13/94) - dalje skraćeni naziv: „PZ“ i odredbe čl.253 PZ propisuju supsidijarnu primjenu odredaba stvarnog i obligacijskog prava koje (supsidijarno pravo) se svakako imaju primijeniti i neovisno o tome da li se radi o bračnoj stečevini.

Nesporno je među strankama da je zgrada građena 2009.godine, tj.u materijalnopravnom smislu svakako prije stupanja na snagu Zakona o stvarnim pravima(ZOSP),što znači da se na sporni odnos prema vremenskom važenju propisa imaju primijeniti odredbe Zakona o vlasničkim pravnim odnosima (ZOVO),na koje upućuju i odredbe čl.359.st.2.ZOSP i odredbe čl.210 ZOO pri čemu treba napomenu da ZOVO nema izričite odredbe o dogradnji, nadziđivanju, preuređenju i ulaganju u smislu čl.61 ZOSP, ali svakako vrijede opća pravila građanskog prava i odredbe o neosnovanom obogaćenju u koje spada i uvećanje vrijednosti tuđe imovine.

Pravila o „jednakom stjecanju suvlasništva“ vrijede samo između supružnika, rad je konstitutivni element za nastanak bračne stečevine, u obzir dolazi svaki oblik rada kojim se stvara vrijednost odnosno koji je jedan od bračnih partnera upotrijebio za stvaranje imovine koja ima status bračne stečevine, to može biti rad na temelju kojega se ostvaruje pravo na plaću ili naknadu, ostvarivanje prihoda samozapošljavanjem, obavljanjem poljodjelskih poslova, a kao udjel bračnog druga uzima se i rad u kućanstvu, rad oko odgoja i brige o djeci ili drugim članovima obitelji te svaki drugi oblik rada i suradnje u upravljanju, održavanju i povećanju zajedničke imovine (Vrhovni sud RH, br. Rev 1084/08-2, od 29. listopada 2008.),pri čemu količina, trajanje, vrsta i novčana vrijednost rada, ne utječe na omjer suvlasničkih dijelova supružnika u bračnoj stečevini i isključeno je dokazivanje različitih suvlasničkih dijelova, međutim ova pravila i zakonske predmnijeve ne djeluju u odnosu na tuženika kao treću osobu te je tužiteljica prema pravilima o teretu dokaza dužna određeno navesti vrstu, količinu i vrijednost svojih osobnih ulaganja kojim je uvećana vrijednost imovine tuženika.

(U materijalnopravnom smislu građenje na tuđem može predstavljati bračnu stečevinu i supružnicima pripadati stvarnopravni zahtjev, a bračnu stečevinu može predstavljati i ulaganje u tuđe i kada im ne pripada stvarnopravni već obligacijski zahtjev i u oba slučaja utvrđivanje takve bračne stečevine u sporu predstavlja prethodno pitanje koje mora biti meritorno riješeno na temelju tužbe na utvrđenje, a moguće je (kao u ovom slučaju) da tužiteljica kao posebni povjerilac dokazuje vlastita ulaganja u tuđu imovinu bez dokazivanja da ulaganja predstavljaju bračnu stečevinu budući da „ulagači u tuđe“ kao povjerioci (ne vlasnici) nisu jedinstveni supraničari sve i da je tužiteljice pokušala i objektivnu preinaku tužbe.

Nadalje, prema svemu navedenom moraju se razlikovati interni odnos između graditelja-ulagača ako postoji njihova množina i njihov odnos sa vlasnikom zemljišta.

Tužiteljica je provedenim dokazima dokazala činjenice koji ionako nisu bile sporne: da je bila u braku sa sinom tuženika od 23.01.2000. do 18.09.2020.godine, da su u braku stekli dvoje djece, da su oboje bili zaposleni, da je sporna zgrada dograđena i nadzidana na pomoćnom objektu-garaži i zemljištu tuženika 2009 godine i da ju je porodica tužiteljice koristila za vrijeme trajanja braka sa sinom tuženika, a nesporno je i da između vlasnika nekretnine i investitora nije zaključen ugovor o građenju niti bilo kakav imenovani i neimenovani ugovor o stvarnopravnim ili obligacijskim učincima ulaganja- građenja između tuženika kao vlasnika nekretnine i tužiteljice i bivšeg supruga što tužiteljica i slijedi dokazujući vanugovorni odnos kao osnov nastanka obligacije između nje i tuženika (čl.210.ZOO).

Među strankama su sporne činjenice o visini ulaganja u „dogradnju i nadzidivanje zgrade“(izraz definiran Zakonom o građenju, pojašnjen od strane vještaka građevinske struke i koji odgovara nespornim činjenicama i građevinskoj identifikaciji zgrade):

- vrste i visine samostalnog ulaganja tužiteljice,
- zajedničkog ulaganja tužiteljice i bivšeg supruga,
- samostalnog ulaganja bivšeg supruga,
- samostalnog ulaganja tuženika.

Ranije pojašnjeno da se ulaganje tužiteljice i bivšeg supruga u odnosu na tuženika može smatrati bračnom stečevinom i da sud nije ovlašten da po svojoj ocjeni njihova ulaganja smatra jednakim, da se nije radilo o stjecanju u široj porodičnoj zajednici ili razvrgnuću ortakluka, te sudu preostaje za razmotriti da li je tužiteljica prema pravilima o teretu dokaza dokazala visinu svojih ulaganja (neovisno o tome što tužiteljica smatra i dokazuje da se radi o ulaganju zajedničkih novčanih sredstava kao bračne stečevine i da uvećanje vrijednosti imovine tuženika ima značaj neosnovanog obogaćenja tuženika i istovremeno bračnu stečevinu tužiteljice i bivšeg supruga).

Tužiteljica je vještačenjem po vještaku geometru Durmišević Feridu iz Gradačca i putem uviđaja pokazala i identificirala sporno zemljište i zgradu, nalaz vještaka prihvaćen od stranaka i po ocjeni suda sačinjen prema pravilima struke i nalaz vještaka je dokazom identifikacije nekretnine prema podacima zemljišne knjige i katastra zemljišta tj.sud utvrđuje da se radi o nekretninama tuženika oznaka k.č. 172 zv.Luka kuća i zgrada površine 90 m² ,dvorište površine 500 m² i oranica njiva 3.klase površine 231 m² upisanih u p.l. broj 437 za k.o. L. kao posjed tuženika sa 1/1 dijela na kojem se nalaze jedan uplanjen i drugi neuplanjen stambeni objekata koji je predmet spora, gabarita prizemlje i kat dimenzija 12,60 x 10,28,a oblik i površina zemljišta i položaj objekta vještak prikazao skicom u razmjeri 1:1000.

Vještak građevinske struke Hrnjadović Jasmin u pisanom nalazu citirao povjereni zadatak, opisao način rada i metodologiju izrade nalaza i mišljenja, naveo lokaciju objekta, opisao vanjski i unutrašnji izgled nekretnina, sačinio fotografije vanjskog i unutarnjeg izgleda, te skice etaža i raspored prostorija te stupanj dovršenosti građevinskih radova.

Vještak konstatairao da je u objekat inkorporiran raniji objekat garaže dimenzija 10,00 x 6,00 m, sačinio procjenu vrijednosti izvedenih građevinskih radova i pojasnio metodu za procjenu te korištene podatke.

Procjena je vještaka da je nova građevinska vrijednost objekta-cijena novogradnje ekvivalnetnog stambenog objekta u cjelini 175.441,17 KM ,a umanjena za vrijednost garaže od 37.541,00 KM iznosi 137.900,17 KM.

Sadašnja građevinska vrijednost umanjena za amortizaciju iznosi 161.440,96 KM, a garaže zasebno 34.545,23 KM.

Vještak je sačinio i procjenu tržišne vrijednosti nekretnina i utvrdio da ona iznosi 226.017,34 KM u cjelini, a garaže 42.441,28 KM odnosno da procijenjena sadašnja tržišna vrijednost ½ stambenog objekta izuzimajući vrijednost garaže iznosi 91.788,03 KM.

Vještak od nadležne službe za urbanizam i građenje pribavio uvjerenje iz kojega proizilazi da sporni objekat nije uplanjen.

Prilikom raspravljanja nalaza na prezentiranje vještaku ponude P. L. za dogradnju i nadogradnju datirane sa „mart 2009.godine“ i upita da li se radovi iz ponude mogu dovesti u vezu sa radovima koje je vještak vještačio, vještak izjavio:“ navedeni radovi se mogu dovesti u vezu sa predmetnim objektom s tim da bih naglasio da je u pitanju samo ponuda što ne znači da su po datoj ponudi izvedeni radovi“.

Na prezentiranje ugovora o priključku električne energije od 25.08.2009.godine i upita vještaku da li ovaj ugovor istovremeno dokazuje i vrijeme građenja, vještak izjavi da je razgledao sve dokaze u spisu i da priključivanje električne energije slijedi nakon izgradnje objekta.

Na upit vještak izjavio je u odgovoru Općine Tešanj Služba za katastar, urbanizam i imovinsko pravne poslove općine Tešanj rečeno da ova služba ne može potvrditi da li je objekat dostavljen u grafičkom prilogu i koji je označen konturama crvene boje izdato rješenje o odobrenju za građenje, što nadalje znači da za objekte bez odobrenja u pravilu ne bi mogao biti odobren i priključak električne energije.

Na upit koliko iznosi procjena jedne polovine sadašnje tržišne vrijednosti stambenog objekta bez garaže, vještak izjavi u zaključku mišljenja je definisana procijenjena sadašnja tržišna vrijednost ½ stambenog objekta izuzimajući vrijednost garaže u iznosu od 91.788,03 KM.

Na traženje punomoćnika tuženika da određeno navede koja su ulaganja izvršena u objekat vještak izjavio da ukupna ulaganja pri izgradnji stambenog objekta uzimajući u obzir da je predmetni objekat izgrađen dogradnjom i nadogradnjom već postojeće garaže iznosi 137.900,17 KM, tu su svi potrebni građevinski i građevinsko zanatski radovi od grubih građevinskih radova do završnih građevinskih radova i dovođenja objekta u funkcionalno stanje.

Vještak izjavio da je saznanja o vremenu postavljanja fasade stekao od M. E. i da su svi građevinski radovi izvođeni u periodu od 2008. do 2010.godine, da u nalazu nije analizirao zasebno građevinske stavke nego objekat u cjelini tj. procjenu ukupnih radova po m² gotovog izgrađenog objekta, ali svakako da izgrađena fasada ima uticaj na tržišnu vrijednost objekta, što znači da se ne može tačno izjasniti o vrijednosti radova na postavljanju fasade a što bi mogao preračunati., pojašnjava da je tabelarno naveo faktore koji određuju tržišnu vrijednost nekretnine i njihove raspone a u slijedećoj tabeli na istoj strani – 9 naveo indeks koji je primijenio, da ne postoje smjernice za utvrđivanje visine tog faktora već da se radi o procjeni vještaka tako i u pogledu faktora lokacije za koji je odredio koeficijent 1, da je između ostalog uzeo u obzir i okolnost da se u blizini objekta gradi Autocesta, prilikom utvrđivanja faktora usklađenosti uzeo podatke vezane za postojanje odobrenja za građenje i uslove uplanjenja objekta te sam za ovaj faktor usvojio vrijednost 0,8.

Na upit da li bi tržišna vrijednost bila manja da je cijenjena na dan prestanka bračne zajednice stranaka septembar 2020.godine umjesto na dan izrade nalaza vještak izjavi da bi postojala razlika, međutim ne značajna.

Vještak na upit izjavio da iznos od 137.900,17 KM predstavlja procjenu uloženog rada i materijala u izgradnju tačnije dogradnju stambenog objekta.

Na upit suda vještaku da li je prema pravilima struke prilikom uviđaja i samostalnog pregleda objekta mogao utvrditi da se radi o dogradnji, vještak izjavio“ prema izjavi prisutnih predmetni objekat je izgrađen dogradnjom postojeće garaže a i na licu mjesta je vidljivo da postoji denivelacija u objektu između dnevnog boravka i kuhinje a koji su bili sastavni dio nekadašnje garaže, ovakva denivelacija je neuobičajena te se opravdano pretpostavlja da je na tom mjestu bio objekat druge namjene te da se u građevinskom smislu po definicijama pojmova koje navodi Zakon o građenju radilo o dogradnji i nadogradnji postojeće garaže“.

Vještak ekonomske struke Hadžiedhemović Mirsad u pisanom nalazu i mišljenju citirao povjereni zadatak, naveo korištene dokaze i metodologiju rada i sačinio tabelarni prikaz prihoda i rashoda(plaćanja) tužiteljice sa računa tužiteljice otvorenih kod banaka Unicredit i Raiffeisen, konstatirao da je tužiteljica putem Unicredit banke od 22.07.2009 godine do 12.08.2012 godine da je prometovan iznos od 13.171,04 KM, uz napomene da u analitici nisu evidentirani brojevi naloga, nalozi za plaćanje bankarskih usluga-esrvisiranje računa koji se naplaćuju automatski, da svrha plaćanja označena kao ATM i kartica znači podizanje gotovine na bankomatima, a svrha označena „plaćenje“ se odnosi na plaćanje karticom na POS terminalu društva i da M. E. nije bio ovlaštenik za raspolaganje sredstvima sa računa tužiteljice u ovoj banci.

Vještak sačinio pregled naloga tužiteljice putem Raiffeisen banke za period od 07.02.2015 godine do 25.12.2021 godine, da je prometovan iznos od 48.262,08 KM uz iste napomene kao i kod prethodne banke osim da je pod rednim brojem 31 tabele evidentirano gotovinska isplata na blagajni banke u iznosu od 11.500,00KM dana 30.08.2017 godine.

Prilikom raspravljanja nalaza vještak na upit na što se odnosi plaćanje pod tačkom 31.od 30.08.2017.godine i da li je imao na raspolaganju nalog ili ispravu o namjeni plaćanja vještak izjavio“ korištena je analitika koja je dostavljena od banke je navedeno da je izvršena gotovinska isplata na šalteru banke od strane M. M. u navedenom iznosu.

U vezi transakcije vezane za promet – isplate prihoda po osnovu prodaje dionica tužitelja koje je imao u društvu Enker d.d.Tešanj od 21.02.2005.godine vještak izjavio“ moj zadatak je bio da izvršim pregled naloga i isplata po računu M. M. tako da nisam uzimao u obzir ovaj nalog. Ovaj nalog se odnosi na isplatu o prometu vrijednosnih papira koje je izvršeno u Rajfajzen Banci, primalac sredstava je M. H., iznos je 8.878,84 KM“.

Tužiteljica u svom iskazu navela da je brak sa M. E. zaključila 23.10.2000.godine koji je razveden presudom od 03.01.2023.godine, da su u braku stekli dvoje zajedničke djece.

U vezi sticanja imovine tužiteljica izjavila da su od imovine stekli kuću koju su ona i njezin suprug u dogovoru sa tuženikom i njegovom suprugom počeli graditi i izgradili na ranijem objektu – garaži koja je bila korištena i za tov stoke – junadi kako od strane tužiteljice i njenog supruga tako i ranije od tuženika, da se radilo o prizemnom objektu izgrađenom od cigle i betona, da je prva etaža pokrivena betonskom pločom tj.nije imao krov i sagrađena je kuća dogradnjom i nadziđivanjem tog objekta i da je volja tuženika bila da suprug tužiteljice i tužiteljica tu sagrađe sebi kuću i nastave da žive.

U vezi plaćanja tužiteljica izjavila da su građevinske radove finansirali ona i njezin suprug E., da su oboje bili zaposleni, da su se kreditno zadužili i da su novčana sredstva ostvarena kao plaće i kreditna zaduženja koristili za finansiranje radova, radovi su počeli 2009.godine i te iste godine su i završeni samo krajem te godine tj.okončani su svi radovi uključujući pokrivanje kuće, unutrašnje uređenje, postavljanje stolarije i objekat je te godine i useljen, s time što su svi radovi na unutrašnjem uređenju završeni u prizemlju, a na spratu su završeni grubi radovi i uređenje sprata je dovršeno nakon 1 ili 2 godine, a fasada je rađena iza toga možda 4 ili 5 godina, svi radovi su okončani do sadašnjeg stanja objekta za vrijeme

trajanja braka tužiteljice i njenog supruga, a bračna zajednica tužiteljice i njenog supruga prestala je postojati 18.09.2020.godine kada je tužiteljica napustila tu kuću.

U vezi zaduživanja tužiteljica izjavila da su se kreditno zaduživali i ona i njezin suprug tj. ukoliko je tužiteljica bila korisnica kredita suprug je bio sudažnik ili žirant, radilo se o kreditima – jedan je bio u iznosu od 15.000,00 KM, drugi u iznosu od 10.000,00 KM, bilo ih je još i svi krediti su otplaćeni za vrijeme trajanja braka tužiteljice i njenog supruga.

U vezi raspolaganja i plaćanja tužiteljica izjavi da su i ona i njezin suprug plaće trošili radi plaćanja računa domaćinstva, otplate kredita, troškove djece, da su imali i uštede u vidu gotovog novca koji su držali u kući i od tih sredstava su plaćali građevinske radove, a ni jedan izdatak nije plaćao samo jedan od supružnika.

U vezi samih radova tužiteljica izjavila da je građevinske radove na porodičnoj kući izvodila firma P. vlasništvo B. F., ova firma je bila izvođač svih radova uključujući i postavljanje krova, ne zna da li je postojao pisani ugovor ali su se tužiteljica i njezin suprug sa vlasnikom te firme dogovorili o radovima i cijeni radova, tužiteljica potvrđuje da je izvođač dao pisanu ponudu za izvođenje radova koja se nalazi u spisu.

Tužiteljica pojašnjava da su među zaposlenicima izvođača bili i predloženi svjedoci npr. K. N. a ne sjeća se svih imena i da je radove na instaliranju vode i grijanja radio H. kao vlasnik firme, da se sjeća se ko je radio vanjsko stolariju a unutrašnju stolariju je radio J. iz K., stolariju na gornjem spratu je radio E. B. i ne sjeća se imena osobe ili firme koja je postavljala fasadu.

U vezi plaćanja troškova građenja tužiteljica izjavila da su nabavku materijala i radove finansirali tužiteljica i njezin suprug zajednički, da je prije dogradnje garaže-štale nabavljena cigla i željezo i da su to nabavili tužiteljica i njezin suprug, da je za vrijeme izgradnje krova na porodičnoj kući bila na porodiljskom odsustvu nakon rođenja drugog djeteta i da su za ove radove utrošena sredstva njene porodiljske naknade u ukupnom iznosu od 5.760,00 KM, da su struja i voda priključeni prije dovršetka radova tj. prije useljenja, da su odobrenja glasila na njenog bivšeg supruga E. i računi su dolazili na njegovo ime, kanalizacija je također riješena prije useljenja.

Tužiteljica izjavi da su ona i njezin suprug kupovinom stekli drugo zemljište u površini od 2360 m² koje se nalazi u blizini porodične kuće gdje su sagradili objekat.

Tužiteljica izjavila da tuženik od tužiteljice i njenog supruga nikada nije tražio bilo kakvu naknadu niti tvrdio da je kuća njegovo vlasništvo jer je upravo i predložio da tu grade, da su izvođače angažirali isključivo ona i njezin suprug, da je tuženik bio zaposlen do 2008.godine kada je 2008 ili 2009.godine kada je penzionisan, da nije ostvarivao zaradu po nekom drugom osnovu osim penzije niti je financirao bilo kakve radove vezano za gradnju porodične kuće osim što je izgradio objekat koji je korišten kao garaža i štala, a tužiteljici nije poznato da je tuženik imao kakve dionice i da je po tom osnovu ostvario prihod.

Tužiteljica izjavila da radove i nabavku materijala nisu u nekoj značajnoj mjeri pomagale bilo koje druge osobe npr. srodnici tužiteljice ili njezinog bivšeg supruga, da je ona upoznala njene srodnike sa dogovorom da grade kuću na objektu i zemljištu tuženika.

U vezi korištenja kuće tužiteljica izjavila da su u kući koju su sagradili ona i njezin suprug stanovali sa djecom, da je njezin djevojčica Jasmin stanovao u kući svojih roditelja dok nije sagradio kuću za svoju porodicu, da su namještaj i sve druge potrebne kućanske aparate nabavljali ona i njezin suprug i da su neke od stvari dobili na poklon od familije.

Na upit punomoćnika tuženika tužiteljica izjavila da je prvo zaposlenje imala u firmi Mepromex koliko se sjeća 2008. ili 2009.godine, da je ostvarivala plaću od oko 600,00 KM, da su joj plaće isplaćivane na račun, da se suprug zaduživao po kreditu kao dužnik a tužiteljica je po tim kreditima bila žirant, sjeća se dva kredita u Intesa Sanpaolo banci u iznosima od 15.000,00 i 10.000,00 KM, ne zna tačno u koje vrijeme su ovi krediti zaključeni, a ponavlja da su krediti vraćeni za vrijeme trajanja braka, da su radovi na izgradnji porodične kuće dogovarali ona i njezin bivši suprug, na predodžbu isplata plaća tužiteljica potvrđuje da je prvo zaposlenje dobila u aprilu 2009.godine.

Tuženik M. H. u svom iskazu naveo da živi u L. u kući koja je njegovo vlasništvo i da je i vlasnik i sporne kuće u kojoj su živjeli njegov sin i snaha za vrijeme trajanja braka, da je tu kuću izgradio 2009.godine svojim sredstvima i da mu je pomagao i sin E., da je radove financirao iz ušteđevine i od prodaje dionica, da je ostvario i otpremninu prilikom penzionisanja, da je radio u društvu Enker Tešanj na poslovima VK radnika, da je osim toga imao traktor i sa njime radio, a držao je i stoku prije nego što je izgrađena sporna kuća, da je od prodaje dionica ostvario oko 9.000,00 KM, na ime otpremnine iznos od 2.000,00 ili 3.000,00 KM, da je na mjestu sadašnje – sporne kuće ranije bio objekat koji je korišten kao garaža i za držanje stoke, da je tuženik taj objekat planirao za izgradnju kuća svojim sinovima jer su jedno vrijeme živjeli u istoj kući, objekat je bio prizeman i dimenzija 10 x 6 m, da se ne sjeća tačno koji iznos novca je investirao u dogradnju i da je dogradnja vršena 2009.godine da je radove izvodila firma B. F. P., a da je fasada na kuću stavljena nekoliko godina kasnije i da je radove ugovarao tuženik o čemu je obavještavao i sina E., a nije mu poznato da li je ikakva novčana sredstva ulagala u gradnju tužiteljica niti sudjelovala u ugovaranju radova i navodi da je on vlasnik kuće.

Tuženik izjavio da se ne sjeća koje novčane primitke je ostvario nakon penzionisanja, da njegova penzija iznosi oko 600,00 KM, da se ne sjeća da li je izvođač firma P. vlasništvo B. F. dala pisanu ponudu za izvođenje radova niti se sjeća koliko je plaćena cijena radova, radilo se o grubim radovima – dogradnji i pokrivanju kuće, da je prihod od prodaje dionica ostvario prije penzionisanja i prije početka građenja ali ne puno ranije, da se ne sjeća ko su bili izvođači drugih radova na kući, ne zna o kojim cijenama radova se radilo ali tvrdi da je on plaćao.

Tuženik izjavio da se ne može sjetiti bilo kojeg lica koje je izvodilo druge radove, a ne može reći koje godine su vršeni koji radovi i da su njegov sin i E. i snaha M. u kuću uselili 2009.godine i da su kao korisnici kuće plaćali režijske troškove, a da je tuženi platio troškove priključaka struje, vode i kanalizacije.

Tuženik izjavio da kuća o kojoj je riječ nema odobrenje za građenje niti je uplanjena, razlog neizdavanja odobrenje za građenje ili legalizacije radova je bilo utvrđivanje trase Autoputa u prvoj varijanti trasa je trebala ići direktno preko kuća tuženika i da je on osobno tražio da se kuća uplani i legalizira.

Tuženik na upit u kojoj mjeri i u kojem iznosu je njegov sin E. finansirao gradnju kuće izjavi da mu je sin pomagao po potrebi a da ne zna o kojim se iznosima radi, da je kredite za gradnju podizao njegov sin u svrhu finansiranja građenja, a ne zna o kojim se iznosima radi, a ne zna u koju namjenu je utrošio sredstva od prodaje dionica tj. koje tačno radove, da ne zna koliko ga je koštala izgradnja kuće i da se ne sjeća tačno do kada je njegov drugi sin živio u kući tuženika.

Svjedok K. N. izjavio da je zaposlenikom građevinske firme P. od 1998.godine do danas, da obavlja zidarsko tesarske poslove, da je u konkretnom slučaju radio specifikaciju građe, grube radove na zidanju i šalovanju objekta ali da nije bio uključen u izradu ponude društva za zaključenje ugovora, a specifikaciju građe koju je spomenuo odnosila se samo na popis materijala koji je potreban za ugradnju krova.

Svjedok na upit ko je bio investitor radova izjavio da su koliko je njemu poznato radove ugovarali M. E. i vlasnik firme P. B. F. i da je radove plaćao M. E. koji je pribavio i građevinski materijal, a da je firma samo izvodila radove, da se ne sjeća da li je firma P. obavljala kakve druge radove osim navedenih i da se na gradilištu pojavljivala i ovdje prisutna tužiteljica kao domaćica.

Svjedok B. F. izjavio da je njegova firma izvodila građevinske radove na zahtjev tuženika M. H., da su se radovi odnosili na dogradnju ranijeg manjeg objekta i izgradnju porodično stambenog objekta gabarita prizemlje i potkrovlje, da je firma P. u vlasništvu svjedoka obavljala zemljane i sve grube radove uključujući i unutarnje malterisanje prizemlja i potkrovlja.

Na predocjenje ponude svjedok potvrđuje da je on kao vlasnik građevinske firme dao i potpisao ponudu M. H., a na upit da je na ponudi kao investitor označen M. E. svjedok izjavi da je na ponudi označen M. E. a da je radove platio M. H., a da se o radovima dogovarao sa M. E. ali i M. H., da su na gradilištu bila prisutna obojica, da se ne sjeća da li je izvođač ujedno i nabavljao materijal, a da za izvedene radove nije ispostavljena faktura i da je primitak cijene radova knjižen i da mu je isplatio izvršio nekad H. nekad E., da su cijene plaćane po izvedenim radovima tj. u fazama, ne sjeća se koliko je iznosila ukupna cijena radova i da firma nije obavljala drugih radova osim onih koje je ponudila.

Svjedok izjavio i da je na gradilištu boravila i tužiteljica osim kad nije bila na poslu, da se na gradilištu pojavljivala kao domaćica i misli da ona nije vršila plaćanje, da je on bio šef gradilišta a da je poslovođa bio K. N. i da ne zna ništa o kreditnim zaduženjima tužiteljice i njenog supruga.

Na upit suda svjedoku da li je izvođač radova – građevinska firma u njegovom vlasništvu zaključila ugovor o građenju u pisanoj formi svjedok izjavi da se ne sjeća.

Svjedok S. V. izjavi da je radio na postavljanju elektroinstalacija u porodičnoj kući u L. na poziv M. E., da je obavio elektroinstalaterske i vodoinstalaterske poslove za cijeli objekat, da je bio otvoren račun u firmi Mepromex Tešanjka a da je svjedok izabrao potreban materijal za ove radove, ne sjeća se koje godine, da mu je radove platio M. E., da nije bilo projekta već da je sve ove radove obavio u dogovoru sa M. E., da je cijena njegovih radova iznosila oko 1.000,00 KM i da je radove platio E. M.

Svjedok na upit izjavio da je račun u firmi Mepromex bio otvoren na ime M. E., nije postavljen nadzorni organ za radove koje je izvodio svjedok, da je imao određenih sugestija od M. H. i E. koje je u nekim slučajevima uvažio kada su se odnosi na raspored instalacija i da na gradilištu nije susretao tužiteljicu.

Na upit suda svjedok izjavi da je po zanimanju elektromehaničar, da tada nije bio zaposlenik firme niti je u tom svojstvu angažovan već je angažovan kao pojedinac obzirom na svoju struku.

Svjedok M. E. izjavio da objekat je rađen 2009. godine, izvođač radova bio je P. iz L., investitor je bio M. H. i da svjedok pomagao svojim sredstvima koje je pribavio zaduženjem kod banaka, objekat je završen i donji kat useljen u studenom iste godine, što se tiče donjeg dijela kata sve je završeno osim gornjeg kata gdje nisu bile urađene glazure.

U vezi izvođača svjedok naveo da je radove obavljala firma P, misli da se radilo o iznosu od oko 10.000,00 KM samo njegov rad i njegov materijal, rađeno je proširenje objekta od temelja do krova što se tiče P., unutarnji radovi, malterisanje, sve. Radovi u konačnici u novembru su iznosili negdje oko 10.000,00 KM i bilo je još dodatnih troškova, ne sjeća se detalja. Svjedok navodi da je gradnja financirana novcem tuženika, da je tuženik novac stekao prodajom dionica i otpremnine iz firme, da se osim toga bavio stočarstvom, hranio je bikove, svjedok navodi da je on(svjedok) u to vrijeme dizao kredit i sa tim kreditom participirao u plaćanju građenja, cijeni da je tuženik u te radove u 2009. godine uložio u vrijednosti od oko 15.000,00 do 17.000,00 KM, da je od

dionica imao oko 9.500,00 KM, otpremnine je imao oko 4.000,00 do 5.000,00 KM ostalo je bila njegova ušteđevina, a da je svjedok podigao kredit kod Unikredit ili Raiffeisen banke oko 15.000,00 KM i taj novac je utrošen u izgradnju kuće u materijal i izvođenje radova i sve je bilo završeno što se tiče izgradnje kuće osim na gornjem katu glazure, a ima u vidu kraj 2009.godine, a bile su razvedene i sve instalacije, a bila je ugrađena i unutarnja stolarija, fasada na kući je bili postavljena misli 2015 ili 2016.godine, vrijednost radova i materijala bila je negdje oko nepunih 9.000,00 KM.

Svjedok izjavio da je građevinske radove sa firmom P. ugovorio tuženik, svjedok je imao dogovor sa tuženikom da zajedno finansiraju radove a dužnik po ugovoru je bio M. H. i da je po okončanju radova kuća trebala pripasti svjedoku kao dar.

Svjedok izjavi da je bio zaposlen do 2000.godine, da je osim plaće ostvarivao prihod od prodaje vozila i u vezi ukupnih prihoda od 2000.godine do izgradnje kuće mogao je ostvariti ukupnu zaradu od koje je imao ušteđevinu, da je brak sa tužiteljicom zaključio 2000.godine, da tužiteljica u vrijeme zaključenja braka tužiteljica nije bila zaposlena, već da se zaposlila 2009.godine i da osim plaće nije imala drugih prihoda, da tužiteljica nije sudjelovala u pregovorima i dogovorima vezano za nadogradnju kuće niti financirala ove radove, nije je imala ušteđevinu za vrijeme izvođenja radova za vrijeme 2009.godine, da su nakon postavljanja fasade 2015.godine izvođeni radovi na doradi kamina, stropa u objektu i da je to bilo 2021.godine, da je sve režijske troškove on plaćao, da je tužiteljica dijelom sudjelovala u podmirenju zajedničkih troškova iz svoje plaće i ostalo trošila za svoje potrebe, a da ne zna tačno koliki su prihodi tužiteljice, međutim smatra da je ostvarivala minimalnu plaću i da ništa nije financirala iz svoje plaće a vezano za gradnju kuće i da svjedok nije bio ovlašten raspolagati sredstvima na računu tužiteljice.

Svjedok izjavio da između svjedoka i tužiteljice za vrijeme trajanja braka nije postojao bilo kakav dogovor o zajedničkoj ili odvojenoj štednji i plaćanju troškova te kreditnim zaduženjima, da je 2009.godine uzeo kredit za izgradnju kuće i da je dužnik bila i tužiteljica kao njegova tadašnja supruga koji kredit je otplaćen iz sredstava svjedoka.

Svjedok izjavio da se kreditno zadužio i u augustu 2011.godine kod Intesa sanpaolo banke na iznos od 10.657,00 KM kod kojeg je sudužnik bila i tužiteljica i ovaj kredit je uzeo radi uređivanja kuće koji je svjedok vratio svojim sredstvima, da je uzeo još jedan kredit osim navedenih, moguće kod Raiffeisen banke međutim se ne sjeća iznosa i tužiteljica je bila sudužnik, ne sjeća se koja je bila namjena ali misli da nije bio namijenjen za ulaganje u objekat i taj kredit nije otplaćen do prestanka braka i vratio ga je svjedok svojim sredstvima, da mu nije poznato da li je tužiteljica primila porodijsku naknadu ni u kojem iznosu a osporava da je tužiteljica od iznosa ove naknade platila izgradnju krova a što se može utvrditi uvidom u račun izvođača P.

Svjedok izjavio da je sve radove koje je izvodila firma P. platio tuženik gotovinski, a ne zna da li mu je za plaćanje izdata priznanica, a misli da nije izdat račun za izvedene radove od društva P.

Svjedok na upit što je tuženik konkretno platio od prodaje svojih dionica izjavi da je ranije naveo koje radove je tuženi platio.

Na upit u što su utrošeni krediti svjedoka u iznosim svjedoka u iznosima od 15.000,00 i 10.000,00 KM svjedok izjavio da je iznos od 15.000,00 KM predao tuženiku - svom ocu a od kredita u iznosu od 10.000,00 KM svjedok je 5.000,00 ili 6.000,00 KM utroška na plaćanje drugih izvođačima, a svjedok nije tražio suglasnost tužiteljice za raspolaganje kreditnim sredstvima, a pretpostavlja da tužiteljica od 15.000,00 KM nije mogla biti ni sudužnik jer tada nije ni bila zaposlena.

Svjedok izjavio da su računi za struju glasili na njegovo ime i da ih je on plaćao, a račun je izdavan na ime svjedoka zbog toga što nije izdata građevinska dozvola za kuću, a komunalije je plaćao svojim sredstvima.

Svjedok izjavio da je električne instalacije postavljao S. V. što mu je platio svjedok, da je glazure postavljao Š. B. koje je platio svjedok, da je postavljanje pločica i izgradnju kamina obavio B. R. i da je te radove platio tuženik s tim što ne zna cijenu tih radova, da je fasadarske radove obavljao Lj. kome se trenutno ne može sjetiti imena međutim napominje da je isti preselio (preminuo) i da je te radove platio svjedok na način da mu je umjesto novca predao svoje vozilo marke „Polo“, da je unutrašnju stolariju u prizemlju postavio J. Č. i da je te radove platio tuženik a ne zna iznos, unutrašnju stolariju na drugom spratu je ugradila firma Salkić i istu je platio svjedok, ne sjeća se iznosa, lično svojim sredstvima, poslove instaliranja grijanja i vode, vodu i struju je radio V. S. a grijanje je radio H. H. i radove je platio tuženik, svjedok ne zna cijenu tih radova.

Na upit koliko su iznosila plaćanja tuženika a koliko svjedoka promatrano za sve radove svjedok izjavi da je njegov otac platio radova i materijala između 15.000,00 do 17.000,00 KM a da je svjedok ukupno platio oko 24.000,00 KM u što uračunava i 15.000,00 KM kreditnih sredstava koje je ustupio ocu.

Svjedok B. E. izjavio da je angažiran od M. E. vezano za izradu i ugradnju stolarije na katu kuće M. E., da misli da su ovi radovi izvedeni 2010 godine, svjedok je radio kao zaposlenik firme Salkić, ne zna cijenu radova i materijala i navodi da je plaćanje izvršio M. E. u gotovini.

Na upit svjedok izjavio da su tužiteljica i M. E. kao supružnici živjeli u prizemlju istog objekta koji je bio uređen za stanovanje.

Svjedok H. H. u svom iskazu naveo da poznaje stranke, da je angažiran od M. E. kao vlasnik firme SZR H. H. koja se bavila uvođenjem grijanja, da je firma izvodila radove 2009 godine, da su materijal prethodno nabavili M. E. i njegov otac M. H., da je grijanje razvedeno za cijelu kuću i da je plaćen rad u iznosu 500,00 ili 600,00 KM i da je plaćen od M. E..

Svjedok J. Č. izjavio da poznaje ovdje prisutnu tužiteljicu, ukazuje sudu da je u međuvremenu imao dva moždana udara, te ima zdravstvenih poteškoća, sjeća se da je kao vlasnik firme koja se bavi izradom i ugradnjom stolarije izvršena ugradnja sobnih vrata, međutim se ne sjeća o kojem broju vrata se radi i na kojem spratu su vrata izrađena, ne sjeća se pouzdano s kim je ove radove ugovorio, misli da se radilo o M. E., misli da su radovi plaćeni, a ne sjeća se nikakvih drugih pojedinosti.

Svjedok na dodatna pitanja punomoćnika tužiteljice izjavi da se ne sjeća da je iko živio u kući u vrijeme radova koje je izveo, ne može se pouzdano izjasniti kada su ti radovi izvođeni, ali svakako misli da je prošlo 10 do 12 godina.

U ocjeni provedenih dokaza sud smatra da je nalaz i mišljenje vještaka geometra sačinjen prema pravilima struke, zasnovan na podacima katastra zemljišta i snimanjem i premjerom vještaka o obliku i površini parcela i veličini i položaju objekata.

Po ocjeni suda tužiteljica je provedenim vještačenjima po vještaku geodetske i građevinske struke te provođenjem uviđaja dokazala identitet nekretnina (zemljište i zgrade), nekretnine identificirane prema podacima katastra zemljišta, zgrada prikazana fotografijama i tlocrtima, vještak građevinske struke naveo bitne karakteristike zgrade, raspored prostorija, stupanj opremljenosti te procijenio vrijednost ukupnih ulaganja na izgradnji stambene zgrade, i njenu sadašnju tržišnu vrijednost koje nalaze sud prihvaća u cijelosti kao dokaze geodetskog i građevinskog identiteta, te vrijednosti zgrade.

Međutim tužiteljica u smislu pravila o teretu tvrdnji i teretu dokaza nije iznijela određene tvrdnje o vrsti i količini radova koje je ona financirala da bi vještačenjem po vještaku bila utvrđena njihova vrijednost i njena ulaganja bila dokazivana drugih dokaznim sredstvima, već je iznijela tvrdnje da su sve radove financirali zajednički ona i njezin bivši suprug za vrijeme trajanja braka pogrešno predmnijevajući da se ta ulaganja moraju smatrati jednakim (koju predmnijevu je sud isključio naprijed

navedenim razmatranjima) i putem vještačenja po vještaku ekonomske struke i traženjem podataka od banaka dokazivala je samo vlastitu i financijsku sposobnost bivšeg muža, a ne i konkretna ulaganja (plaćanja) .

Sud prihvaća točnim izvještaj vještaka ekonomske struke o novčanim transakcijama prema podacima banaka, međutim iz tih podataka se ne može utvrditi da se odnose na plaćanje građevinskih radova i materijala već samo na sposobnost plaćanja.

Sud obrazložio da nisu ispunjeni uvjeti za pribavljanje podataka od banaka o imovini osobe koja nije strankom u sporu(nije predviđeno pribavljanje podataka od banaka za treće osobe), niti se radi o dokazivanju plaćanja već samo sposobnosti plaćanja od strane bivšeg supruga i provedeno vještačenje nije u funkciji dokazivanja bilo čijeg plaćanja.

Tuženik (na kome nije obveza dokazivanja svojih ulaganja) nije vlastitim iskazom niti iskazima svjedoka dokazao vrijednost uložnog rada i materijala koju je sam financirao kako tvrdi niti je prezentirao ugovor o građenju u pisanoj formi kako to propisuje čl.630.st.2.ZOO, njegov iskaz kao i iskaz svjedoka Mešić Emira sračunati su na obezvređivanje bilo kakve uloge i doprinosa tužiteljice, a apsolutno je neuvjerljiva teza tuženika da je pored vlastite kuće imao razloga, mogućnosti i sredstava da gradi kuću za zaposlene tužiteljicu i sina, međutim kako je već rečeno teret dokazivanja visine ulaganja u ovako koncipiranom sporu i sastavu stranaka je bio na strani tužiteljice.

Očigledna je činjenica daje na zemljištu tuženika sagrađena i potpuno uređena stambena zgrada dimenzija i vrijednosti utvrđene vještačenjem po vještaku građevinske struke, razumno je vjerovati da su kuću zajedničkim sredstvima sagrađili tužiteljica i njezin bivši suprug, međutim sud ne može smatrati da su njihova ulaganja jednaka niti da se radi o stjecanju u široj porodičnoj zajednici pa da je npr.postojao sporazum između vlasnika zemljišta i supružnika o stvarnopravnim ili obligacijskim učincima građenja.

Tužiteljica kao ni tuženik nisu ponudili bilo kakvih objektivnih dokaza plaćanja u vidu priznanica, faktura, naloga za plaćanje i sl.

Sud prihvaća istinitim da je dio građevinskih radova izvodilo društvo P. i da su za izvođenje drugih radova (ugradnje stolarije, grijanja struke i drugih priključaka) angažirani drugi izvođači i da su ovi radovi izvedeni i plaćeni, međutim svjedoci su propitivani tko je vršio plaćanja ali ne i čijim novcem niti to izvođače zanima niti im to može biti poznato kada se plaćanje vrši gotovinom.

Iskaz svjedoka M. E. je svakako istinit u dijelu da je ostvarivao zaradu i kreditno se zaduživao i ova sredstva ulagao u izgradnju porodične kuće, međutim je neistinit u dijelu negiranja bilo kakvog ulaganja tužiteljice što je po ocjeni suda produkt poremećenih odnosa sa bivšom suprugom, a dijelom korištenjem propusta tužiteljice da prethodno utvrdi da ulaganja ili građenje na tuđem predstavljaju bračnu stečevinu.

Sud nema dileme da su tužiteljica i njezin suprug tijekom dvadeset godina braka stjecali zaradu (brak je ujedno i zajednica tečenja dobra izraženo terminologijom OGZ) međutim sud „faktički doprinos građenju“ ne može „utvrditi po svojoj ocjeni“ (nije primjenjiva odredba čl.127.ZPP niti su „graditelji“ strane u sporu) već je tužiteljica bila dužna dokazati svoja stvarna ulaganja obzirom na odredbe čl.123.ZPP i da se u ovom dokazivanju ne mogu primijeniti odredbe čl.251.i čl.252.PZ kako je to pojašnjeno u odluci revizijskog suda broj 070-0-Rev-08-001242.

Teret dokazivanja nije na tuženiku, pa bez obzira što tuženik nije dokazao da su sve radove financirali tuženik i bivši suprug tužiteljice, neuspjelo dokazivanje tuženika nema za posljedicu prelazak tereta dokaza na tuženika i gubitak spora.

Činjenica da se radi o dogradnji i nadziđivanju u građevinskom i tehničkom smislu i nije bila sporna među strankama, a ista činjenica razjašnjena je vještačenjem po vještaku građevinske struke, a vještak nije imao zadataka niti bi mogao utvrditi vrijeme izvođenja pojedinih građevinskih radova niti vršiti obračun „radova i materijala“ jer tužiteljica nije iznijela niti tvrdnje o vrsti i visini svojih ulaganja već se paušalno poziva na „zajednička ulaganja“ i sposobnost za ulaganja svoju i svog bivšeg supruga, a ne postoje bilo kakvi materijalni dokazi o visini ulaganja tužiteljice ili tuženika, a sud nije dužan nalagati dopunu vještačenja po vještaku građevinske struke u tom pravcu.

Tužiteljica očito nepravilnim izjednačavanjem posljedica stjecanja u bračnoj zajednici (o čemu se ovdje ne radi obzirom na sastav stranaka) smatra da je dovoljno dokazati tržišnu vrijednost cjelokupne imovine da bi nastupila zakonska posljedica jednakog stjecanja zbog kojeg stava je izostalo dokazivanje stvarnih ulaganja stranaka zbog čega se tužbeni zahtjev odbija kao neosnovan. Sud u cijelosti prihvaća stručnim i objektivnim nalaz vještaka građevinske struke glede tržišne vrijednosti građevine koja se može poistovjetiti sa vrijednošću ulaganja.

Iskazi stranaka i svjedoka ne mogu nadomjestiti pogrešan pristup tužiteljice institutu stjecanja bez osnove jer su njihovi iskazi neodređeni glede vrste i količine radova i ugrađenog materijal i njihove cijene te njihovog udjela u tržišnoj vrijednosti građevine.

Tužiteljica u iskazu navela da su ona i njezin suprug bili zaposleni (tj. ostvarivali zaradu) i kreditno se zaduživali i da su zaradu i kreditna sredstva ulagali u građenje međutim ne možemo pretpostaviti da su sva sredstva ulagali u građenje niti da su ulaganja bila jednaka, a nije ponudila konkretnih dokaza plaćanja.

Svjedok K. N. potvrdio nespornu činjenicu da je izvođač radova bilo društvo P. u kojem je svjedok bio zaposlen i da je radove financirao bivši suprug tužiteljice, pa kada bi se ovaj iskaz o subjektu plaćanja prihvatio istinitim bilo bi u suprotnosti sa tvrdnjama tužiteljice o zajedničkim ulaganjima i ulaganja jednog supružnika u građenje na tuđem ne bi imalo značaj bračne stečevine, tj. iskaz ne ide u prilog tvrdnji tužiteljice.

Svjedok B. F. izjavio da je bio direktor i vlasnik izvođača radova, da je ponudu dao tuženiku koji je bio investitorom radova i da je radove dogovarao sa tuženikom i njegovim sinom, iskaz svakako nije dokaz tvrdnji tužiteljice.

Iskaz svjedoka B. F. (vlasnik izvođača radova na dogradnji i nadziđivanju) dao oprečan iskaz o tome kome je dao ponudu kao investitoru, koju je „korigirao“ iskazom da je radove plaćao tuženik, međutim svjedok nije niti pomenuo da je zaključen pisani ugovor o građenju i između kojih subjekata, navodi da izvođač nije ispostavio račun za plaćanje radova po fazama ili po konačnom obračunu i njegov iskaz promatran u cijelosti je oprečan i nepouzdan, a u detaljima neodređen naročito kada se uzme u obzir da se bavio građevinskom djelatnošću i kao takav ne dokazuje teze tužiteljice niti teze tuženika.

Svjedoci S. V. i H. H. potvrdili da su izvodili elektroinstalaterske poslove (prednji) i instalacija za grijanje i da im je rad platio M. E., njihovim iskazima stranke nisu prigovarale i sud ih prihvaća istinitim, međutim iskazi ne ide u prilog tvrdnjama tužiteljice.

Svjedok J. Č. naveo da se bavio izradom i ugradnjom stolarije i u slučaju stranaka, navodi da je u međuvremenu pretrpio dva moždana udara i da se ne sjeća pouzdano sa kim je ugovorio radova (misli da je u pitanju bio suprug tužiteljice), a potvrđuje da su radovi plaćeni, ni sam svjedok nije siguran u svoj iskaz, nesporno je da je njegova firma izradila i ugradila stolariju, ali je neodređen glede plaćanja i iznosa.

Zaključna je ocjena suda da tužiteljica na kojoj je teret dokaza nije iznijela niti određene tvrdnje niti dokaze o vrsti i količini radova i materijala koji su zajednički ili pojedinačno uložili ona i njezin bivši suprug, kao da se zajedničko ulaganje u cjelokupnu dogradnju i nadziđivanje podrazumijeva i da se jednaka vrijednost ulaganja supružnika u tuđe podrazumijeva i u sporu samo sa vlasnikom zemljišta koja neizrečena pretpostavka je pravno neutemeljena, a da je kojim slučajem i dokazano da je dogradnjom i nadziđivanjem proizvedena nova stvar takvo građenje bi imalo značaj građenja na tuđem u kojem graditeljima ne pripada obligacioni već stvarnopravni zahtjev, te se tužbeni zahtjev tužiteljice odbija kao nedokazan u smislu odredbi čl.126.u vezi sa čl.210 ZOO.

Tužiteljica u cijelosti izgubila spor te je obavezana naplaćanje opravdanih troškova tuženika prema odredbama člana 386.stav 1. i člana 387.stav 1.ZPP koji se sastoje od nagrade punomoćniku tuženika za sastav odgovora na tužbu u iznosu od 1.122,00 KM, zastupanje na pripremnom ročištu od 26.09.2022.godine u iznosu od 1.140,00 KM, zastupanja na nastavcima pripremnog ročišta od 03.11.2022.godine, 08.12.2022.godine, 03.01.2023.godine, 06.03.2023.godine i 25.04.2023.godine u iznosima od po 720,00 KM, zastupanja na uviđaju od 17.05.2023.godine u iznosu od 1.080,00 KM, zastupanju na glavnoj raspravi od 27.11.2023.godine u iznosu od 1.260,00 KM, nastavku rasprave od 14.12.2023.godine u iznosu od 720,00 KM, naknade za vrijeme putovanja na ročišta u iznosu od 540,00 KM što ukupno iznosi opravdanih troškova tuženika u iznosu od 9.462,00 KM.

Tužiteljici kao strani koja je izgubila spor ne pripada pravo na potraživanje troškova postupka te se njezin zahtjev odbija kao neosnovan tumačenjem argumentum a contrario odredbe člana 386.stav 1.ZPP.

Do kašnjenja u donošenju presude postupajućeg suca došlo je zbog korištenja godišnjeg odmora i bolovanja i naveden stvarni datum donošenja presude bez promjene rješenja o načinu dostavljanja presude putem pošte.

PRAVNA POUKA

Protiv ove presude dozvoljena je žalba
u roku od 30 dana od dana dostavljanja.
Žalba se podnosi Kantonalnom sudu u Zenici.

Sudac
Mandić Željko